

(५)

संवर द्वार

(6)

Samvar Dwār

प्रतिज्ञा

(दोहरा)

आस्रवकौ अधिकार यह, कह्यौ जथावत जेम ।

अब संवर वरनन करौं, सुनहु भविक धरि प्रेम ॥१॥

Pratijnā

(Dohrā)

Āsravkau adhikār yah, kahyau jathāvat jem ।

Ab samvar varnan karau, sunahu bhavik dhari prem ॥1॥

જ્ઞાનરૂપ સંવરને નમસ્કાર

(સવૈયા એકત્રીસા)

આતમકૌ અહિત અધ્યાતમરહિત એસૌ,

આસ્રવ મહાતમ અખંડ અંડવત હૈ ।

Jnānroop Samvarne Namaskār

(Savaiyā Ekatrisā)

Ātamkau ahit adhyātamrahit aisau,

Āsrav mahātam akhand andvat hai ।

ताकौ विसतार गिलिबेकौं परगट भयौ,
ब्रह्ममंडकौ विकासी ब्रह्ममंडवत है ॥

Tākau vistār gilibekau pargat bhayau,
Brahmandkau vikāsee brahmandvat hai ॥

जामैं सब रूप जो सबमैं सबरूपसौ पै,
सबनिसौं अलिप्त आकास-खंडवत है ।

Jāmai sab roop jo sabmai sabroopsau pai,
Sabnisau alipt ākās-khandvat hai ।

सोहै ग्यानभान सुद्ध संवरकौ भेष धरै,
ताकी रुचि-रेखकौं हमारी दंडवत है ॥२॥

Sohai gyānbhān suddh samvarkau bhash dharai,
Tākee ruchī-rekhakau hamāri dandvat hai ॥2॥

ભેદવિજ્ઞાનનું મહત્ત્વ

(સવૈયા તેવીસા)

સુદ્ધ સુછંદ અભેદ અબાધિત,

ભેદ-વિગ્યાન સુતીછન આરા ।

Bhedvijnānnu Mahattva

(Savaiyā Tevisā)

Suddh suchhand abhed abādhit,

Bhed-vigyān suteechhan ārā ।

अंतरभेद सुभाव विभाऊ,
करै जड़-चेतनरूप दुफारा ॥

Antarbhed subhāv vibhāu,
Karai jad-chetanroop dufārā ॥

सो जिन्हके उरमें उपज्यौ,
न रुचै तिन्हकों परसंग-सहारा ।

So jinhake urmai upajyau,
Na ruchai tinhakau parsang-sahārā ।

आतमको अनुभौ करि ते,
हरखैं परखै परमातम-धारा ॥३॥

Ātamko anubhau kari te,
Harkhai parkhai paramātam-dhārā ॥3॥

સમ્યક્ત્વથી સમ્યગ્જ્ઞાન અને આત્મસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ
(સવૈયા તેવીસા)

જો કબહૂં યહ જીવ પદારથ,
ઔસર પાઙ મિથ્યાત મિટાવૈ ।

Samyaktvathi Samyagjnān ane Ātmaswaroopni Prāpti
(Savaiyā Tevisā)

Jo kabahoo yah jeev padārath,
Ausar pāi mithyāt mitāvai ।

सम्यक् धार प्रबाह बहै गुन,
ज्ञान उदै मुख ऊरघ धावै ॥

Samyak dhār prabāh bahai guna,
Jnān udai mukh uragh dhāvai ॥

तौ अभिअंतर दर्वित भावित,
कर्म कलेस प्रवेस न पावै ।

Tau abhiantar darvit bhāvit,
Karma kaless praves na pāvai ।

आतम साधि अध्यातमके पथ,
पूरन ह्वै परब्रह्म कहावै ॥४॥

Ātam sādhi adhyātamke path,
Pooran vhai parabrahma kahāvai ॥4॥

सम्यग्दृष्टिनो महिमा

(सवैया तेवीसा)

भेदि मिथ्यात सु वेदि महारस

भेद-विज्ञान कला जिन्ह पाई ।

Samyagdrashtino Mahimā

(Savaiyā Tevisā)

Bhedī mithyāt su vedī mahāras

Bhed-vijnān kalā jinha pāi ।

जो अपनी महिमा अवधारत,
त्याग करें उर सौंज पराई ॥

Jo apnee mahimā avdhārat,
Tyāg karai ur sauj parāi ॥

उद्धत रीति फुरी जिन्हके घट,
होत निरंतर जोति सवाई ।

Uddhat reeti furee jinhake ghat,
Hot nirantar jotī savāi ।

ते मतिमान सुवर्न समान,

लगै तिन्हकौं न सुभासुभ काई ॥५॥

Te matimān suvarna samān,

Lagai tinhakau na subhāsubh kâi ॥5॥

ભેદજ્ઞાન, સંવર-નિર્જરા અને મોક્ષનું કારણ છે
(અડિલ્લ છંદ)

Bhedjnān, Samvar-Nirjarā ane Mokshnu Kāran Chhe
(Adill Chhand)

भेदग्यान संवर-निदान निरदोष है ।
संवरसौं निरजरा, अनुक्रम मोष है ॥
भेदग्यान सिवमूल जगतमहि मानिये ।
जदपि हेय है तदपि, उपादेय जानिये ॥६॥

Bhedgyān samvar-nidān nirdosh hai ।
Samvarsau nirjarā, anukram mosh hai ॥
Bhedgyān sivmool jagatmahi māniye ।
Jadapi hey hai tadapi, upādey jāniye ॥6॥

આત્મસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ થતાં ભેદજ્ઞાન હેય છે

(દોહરા)

ભેદગ્યાન તબલૌં ભલૌ, જબલૌ મુક્તિ ન હોઇ ।

પરમ જોતિ પરગટ જહાં, તહાં ન વિકલપ કોઇ ॥૭॥

Ātmaswaroopni Prāpti Thatā Bhedjnān Hey Chhe

(Dohrā)

Bhedgyān tablau bhalau, jablau mukati na hoi ।

Param joti pargat jahā, tahā na vikalap koi ॥7॥

ભેદજ્ઞાન પરંપરા મોક્ષનું કારણ છે
(ચોપાઈ)

Bhedjnān Paramparā Mokshnu Kāran Chhe
(Chopāi)

भेदज्ञान संवर जिन्ह पायौ ।
सो चेतन शिवरूप कहायौ ॥
भेदज्ञान जिन्हके घट नांही ।
ते जड़ जीव बंधै घट मांही ॥८॥

Bhedjnān samvar jinha pāyau ।
So chetan shivroop kahāyau ॥
Bhedjnān jinhake ghat nāhi ।
Te jad jeev bandhai ghat māhi ॥8॥

ભેદજ્ઞાનથી આત્મા ઉજ્જ્વળ થાય છે

(દોહરા)

ભેદગ્યાન સાબૂ ભયૌ, સમરસ નિરમલ નીર ।

ધોબી અંતર આતમા, ધૌવૈ નિજગુન ચીર ॥૧॥

Bhedjnān̄thi Ātmā Ujjval Thāy Chhe

(Dohrā)

Bhedgyān sāboo bhayau, samras nirmal neer ।

Dhobi antar ātamā, dhauvai nijguna cheer ॥9॥

ભેદવિજ્ઞાની ક્રિયાનાં દષ્ટાંત

(સવૈયા એકત્રીસા)

जैसे रजसोधा रज सौधिकैं दरव काढ़ै,

पावक कनक काढ़ि दाहत उपलकौं ।

Bhedvijnāni Kriyānā Drashtānt

(Savaiyā Ekatrisā)

Jaise rajsodhā raj saudhikai darav kādhai,

Pāvak kanak kādhi dāhat upalkau ।

पंकके गरभमैं ज्यों डारिये कतक फल,
नीर करै उज्जल नितारि डारै मलकाँ ॥

Pankake garbhamai jyau dāriye katak fal,
Neer karai ujjal nitāri dārai malkau ॥

दधिकौ मथैया मथि काढ़ै जैसे माखनकों,
राजहंस जैसेँ दूध पीवै त्यागि जलकों ।

Dadhikau mathaiyā mathi kādhai jaise mākhankau,
Rājhans jaisai doodh peevai tyāgi jalkau ।

तैसैं ग्यानवंत भेदज्ञानकी सकति साधि,
वेदै निज संपत्ति उछेदै पर-दलकौं ॥१०॥

Taisai gyānvant bhedjnānkee sakati sādhi,
Vedai nij sampati uchhedai par-dalkau ॥10॥

મોક્ષનું મૂળ ભેદવિજ્ઞાન છે

(છપ્પા છંદ)

પ્રગટિ ભેદ વિજ્ઞાન, આપગુન પરગુન જાનૈ ।
પર પરનતિ પરિત્યાગ, સુદ્ધ અનુભૌ થિતિ ઠાનૈ ॥

Mokshnu Mool Bhedvijnān Chhe

(Chhappā Chhand)

Pragati bhed vijnān, āpguna parguna jānai ।
Par parnati parityāg, suddh anubhau thiti thānai ॥

करि अनुभौ अभ्यास, सहज संवर परगासै ।
आस्रव द्वार निरोधि, करमधन-तिमिर विनासै ॥

Kari anubhau abhyās, sahaj samvar paragāśai ।
Āsrav dwār nirodhi, karamdhan-timir vināśai ॥

छय करि विभाव समभाव भजि,
निरविकल्प निज पद गहै ।

Chhay kari vibhāv sambhāv bhaji,
Nirvikalap nij pad gahai ।

निर्मल विसुद्धि सासुत सुथिर

परम अतीन्द्रिय सुख लहै ॥११॥

Nirmal visuddhi sāsut suthir

Param ateendriya sukh lahai ॥11॥

